

KŠ gants
44.05.3
Nr 407

Atīdus Tēvynai, ka privalai:

PIIN RYMANČIO RŪPINTOJĒLIU

LLKS visuomeninān minties orgāns

Nr 2

1949 m. balandžio mėn.

Atiduosk Tėvynei, ką privalai!

IR RYMANČIO ROPINTOJĖLIO

LIKS visuomeninės minties organas

№ 2

1949 m. balandžio mėn.

KOVOS BRILIUS,

VISUS LAISVĖS KOVOS BICIJULIUS,

MŪŠŲ MOTINAS,

PŪBLĖTŲ RANKŲ TĖVUS,

BRILIUS ARTŪJUS,

NIELAS ŠEŠULIS AUBILIS,

**VISUS LIETUVIUS, SKAUSMŲ IR KANČIŲ NEBOJUSIUS,
LIETUVIŲ VARDŲ IR GARBES NEPRARADUSIUS,**

LIETUVISKŲ NUOSTATŲ

SVEIKINAME

SAVUS NAMUS, ARTIMO PRIETILOBŲ,

SIMIRO TYRŪSE IR KALBĖJIMŪSE

SULAUKUSIUS

VILKŲ ŠVENČIŲ:

Redakcija

LITUVOS LAISVĖS KOVOS SAJŪDĖIO TARYBOS

PREZIDIUMUI

LITUVINŲ GOLAIVA

Kristaus prisikėlimo švenčių proga siunčiame liepamingą pasveikinimą Vyriausiajai Vadevybei, tvirtai vairuojančiai mūsų Sąjūdžio laivą sudringame laisvės kovų eisme.

Didžiuliai organizaciniai laimėjimai, kuriuos šis puikus pavasaris atnešė mūsų dešimtyje, visų Lietuvos kovotojų buvo sutikti su nepaprastu dydžio pakilimu, liudijančiu apie aukštą supratimą ir įvertinimą Centrinės Vadevybės pastangų ir pilnutinį pasitikėjimą ligšioline ir tolesne jos veikla.

Restalūgatais įtempimas tarptautiniame areneje, nuo kurio labai įtartinais pradėjo brėžti sutrimijęs sovietų sąjungos pastatas iš vidaus, teikia didelių vilčių artimiausiai ateičiai.

Mes esame todėl tvirtai įsitikinę, kad šios Velykos yra paskutinės, kurias švenčiame Lietuvos vergijos sąlygose.

Mes linkime Vyriausiajai Vadevybei su tekiu pat sėkmingumu, kaip iki šiol, vadovauti tolesnei ir galutinai kovai dėl Tėvynės laisvės.

Mes linkime, kad mirtį nugalėjęs Kristus sutriuškintų ir šių dienų baisųjį mirties ir pikto sklaidą - bolševizmą; kad savo prisikėlimu Jis prikeltų ir mūsų laivą - dar gražesnę, dar šviesesnę ir laimingesnę, negu beskada. kanonių pasilaukijimų ant kryžiaus žmonių atpirkimui, Kristus per šias šventes liudija iškalbą JONAS VADOVYNAS

Okupuotoji Lietuva, 1949 m. balandžio mėn 13 d.

V y t e n i s

LIETUVIŠKOJI GOLGOTA

Lietuvių tautai mirtį nešančio pavergėjo kruvini pirštai vėl palietė tūkstančius geriausių Tėvynės sūnų ir dukrų. Kiekvieno žmogaus širdį veriantis moterų ir vaikų verksmas nusirito per visą šalį. Jų užverktos akys nebematys šį pavasarį sužydusių sodų vyšnių, nei kylančio laukuos vasarojaus. Apleistų sodų dybų išdaužyti lėngai liūdys, kad čia gyvenę žmonės - toli nuo Tėvynės ir kad gimtosios žemės laukuose šeimininkauja svetimieji tironai. Čia jiems pilna liaudies priešų, - visi 80 % lietuvių. Visus jie numatę vieno ar kito trėmimo metu išplėsti iš gimtojo lizdo. Jie netveria pykčiu ir jų plūdimas drebina ženę, kai išvežimui paskirtas jaunuolis pasirenka garbingą Tėvynės kančių kelią, įstodamas į partizanų eiles.

Tauta netgi gyventi ir šį savo troškimą įrodo, penktus metus kovodama su mirtimi. Laisvės kovotojų eiles papildo nauji pasišventėliai, aukodami už Tėvynės laisvę didžiausią kiekvieno žmogaus turtą - savo jaunas gyvybes.

Sunkus šis lietuvių kelias. Tačiau argi nepanašus jis į Kristaus nueitą Golgotos kelią. Artėjant į kalno viršūnę, Dievo Sūnaus pečius kaskart vis labiau slėgė sunki kryžiaus našta, eikvojo jo dieviškai žmogiškas jėgās, sunkė prakaitą ir kraują. Apvainikavęs savo kančią pasiaukojimu ant kryžiaus žmoni-jos atpirkimui, Kristus p r i s i k ė l ė :
Uoloje iškaltame kape Jo nesulaikė ant angos užristas akmuo, nei kapą saugoję sargai.
K r i s t u s   n u g a l ė j o   m i r t i :
Ir Lietuva juo aukštyn į Golgotos kalną

kepa, juo arčiau šio kruvinejo kelio pabai-
ga, tuo daugiau ašarų ir kraujo liejasi iš
pervertų jos sūnų širdžių. Šis jaunuolių krau-
jas ir bus taja auka, kuri taip panaši į Gel-
gotės kalno auką ir kuri prikelia Lietuvą iš
vergijos.

Jaunimas nebetingai savo kruvinejo sosto
griuvimą, Kremliams tironas, lyg tie Kristaus
budeliai, karštligiškai skuba užbaigti savo
suplanuotą piktadarystę: iškarstyti lietuvius
po plačiausius Azijos tyrus, kad jie niekad
Tėvyną sugrįžti nebegalėtų. Tada su likusia
pataikina meduma, kuri nuolankiai paklūsti Mas-
vos valdovams, susideroti nebūtų sunku, net
tik tiems laimė išlikti Lietuvoje, kurie ne-
kėtų pavirsti kitoms tautoms mirtį, nežmoniška
aukštai. Lydiati Kemune šalis tapo nykia
Azijos provincija.

Tačiau šiandieną pasaulis jau kryžiaus ka-
ro ženkle ir mūsų tautos likimas didžele da-
liui priklauso nuo mūsų pečių. Bet kokiomis
sąlygomis turime išsilaikyti
Tėvynėje. Ši jau netekusioms išties-
kine broliška pagalba ranką. Tesupranta iš
Tėvynės išveiktieji, kad šia likę broliai jų
nepamiršo, kad lietuvių tautos išsilaisvini-
mo ir tautiškųjų išsaugojimo pastangos - kova
su okupantu ir parasma kaliniams bei traukti-
niams stiprija ir apima visą tautą, visus gy-
vuočius lietuvius, kad tos kovos priekyje ryk-
tingai žengia LLRS /Lietuvos laisvės kovos są-
jūdis/.

Kovojanti ir dėl laisvės tiek aukų sudėju-
si tauta negali išleisti pralaimėtoja. Didingas
jos prisikėlimas bus lietuvių
tautos nemirtingumo ir teisės į laisvą bei
nepriklausomybę įrodymas.

Didžioje šonijos atpirkėjo priinkoline
šventės visų lietuvių širdys tapskyla į Pa-
saulio kūrėją su prašymu, kad suteiktų stip-

rybės ir ištvėrimas, laimintų mūsų kovas ir
 šypnus, kad išeitume laimėtojai, nugalėję
 mirtį, kaip kad Kristus ją Gelgotos kalno
 nugalėjo.

Pavasario saulės ir dieviškioji prisikeli-
 mo spinduliai tarpviečia ir topa kadina ligšio
 linis apakelius, kad grįžtų prie tautos ka-
 niene ir, nusigrįžę nuo švėtinų dievų, save vie-
 pačių pripažintų Lietuvos pakelių rūpintojais.

- Kalas Kristus, kalas ir tėvynė, - gaus
 šių metų vėlykiniai varpai. Jie skelbs, kad li-
 tuvių tautai skirtas Gelgotos kalnas kasdien
 trumpėja, kad nepelne prasidės P r i s i -
 k ė l i m a s . Tai bus visos krikščioniško-
 sios žmonijos kryžiaus karys šypnis prieš mūsų
 pėvergėjus. Tam pasaulis baigia ruošti, tą ru-
 šę vieš, kasvair vergiškai paklusnių, kompar-
 tijų istoriškas klykimas: - Mes nenorime karo!
 Tarybų Sąjunga - taiką mylimi šalis!...

Iš tikrųjų, Tarybų Sąjungoje taikos nieka-
 da nėra buvę. Čia per 30 metų nuo kankinimų,
 šėlis ir bado kasdien miršta tūkstančiai žmo-
 nių.

Šešiu pasidaro Kremlius valdovams, nes atei-
 na atsakaitymo valanda. Melu, apgaule, tero-
 ru parentas sestas draška. Nušluoti ji nuo ko-
 mės paviršiaus kyla milijonai vergijos pan-
 čiais surakintų rankų. Jiems į pagalbą ateis
 visą pasaulio laisvesios tautos. Juk ne kas ki-
 tam, kaip bolševizmo pėvergtų tautų išlaisvi-
 nimui ir pašalinimui žmonijai mirtį nešantis
 komunizmas, kuriam šiaurės Atlanto, Skandinavų,
 Vidurinės ir Rausioje Vandovyno blokai. Gale-
 šiniu šiedu jie apjuosia Kremlius tironiją
 ir visą dieną sutraiskys ją, kaip nuodingą
 šluoklę.

Ateis šv. Vėlykų rytas... Tėvynėje išliku-
 sioji skubės pasveikinti prisikėlusio Kristaus.
 Visų kelias sulinks ties Jo alteriais... IR

dziungsmings Alēliuja garssi teidiēgia mūny-
se pasiryšing, nežūrint kas tēvynēi bēgrē-
ty, kokie pavejai ar audros beabūty, ištver-
mingai, kantriai ir su nepalaudziema viltimi
lēngti laisvā kēvā keliāis, vedančiais i ra-
mā ir nepriklausomā gyvening.

Nežūrint milžiniškā sāky, laisvā siekian-
šies lietuvių tautos raudonasiā tironas pa-
vėrgti nežstengs, nes ir je dienas suskaity-
tos.

Der truputēlī kantrybā, tautiešiai: Ne-
pūilgam trispalvā vai linksmā suplevens lais-
voje ir nepriklausomoje Nemuno šalyje.

-000-

- Momyt, šituo jam atiduck:- išeidama i
mokyklā, aštuonmetē dukrytē netinai sake, re-
dydama jai priešpiediama išvirtus klausinius.

- Kam, vaikelii?

- Kurį nakšias perrišai... Jis toks nuvar-
ggs... Aš namiegojau...- tarė ir išbėgo i mo-
kyklā.

/Ryt. Lietuva, 1945.IV.24/
-000-

- Sunku bus jiems šiemet,- kaimynas arti-
mūi pakrūme slenkančias burliokus rodo.

- Rusomai

- Partizanams, aš manau?

- O nes kam, kaimyne? Mūsų dėka partizanai
burliokus matys, kai jiems be reikės,- bur-
liukai gi partizanams, kai to visiškai nesitikės.

/Ryt. Lietuva, 1945 m vasara
-000-

"Gerasis laikas reikdavo saugotis bėgo
žmogaus,- dabar - valdšies.

/Vytenis J - P/

- 7 -

Eglis

DAINA

Per mišką dainuodamas pralekia vėjas,
 Paliečiamas eglių viršūnes sparnu.
 Girdi ima gausi - tai vėtra artėja,
 Už valandės siesis čia visų smarkumu.

o tarp dainos vėjo ir miško ešime
 Girdėt lig raukis, ar lig verkamus žmogaus:
 Besutė tai verkia liūdina, nušiminus
 Prie aukšto kapelio brolelio brangaus.

Dar vakar jis buvo tarp ginklo brolių
 Gyvybės ir meilės pilna širdimi,
 Šiandien slegia kūną jau jo šaltas molis,
 Šiandien jau užgesę jaunosios jo karšti.

Išnešę lavoną nakšis iš kautynių,
 Palaidoje broliui šaliajam miške.
 Besutė, šią liūdnąją gavėnai šimta,
 Prie kape brolelio atdėge slapčia.

Ir verkamas mergaitės girdėtis pro vėją,
 Ir eglių raukšlėj gili jauti kančia.
 o miškas vis gaudžia... Tai vėtra artėja,
 Netrukus visų smarkumu siesis ji čia.

1946-7 m. Lietuva

Vytėnis

NOTINAI-

Kada, Tėviškę puešdamos, vyėnias
 Balte musiline skraistėse skęs,
 Tu vėl laukiai namelis sugrįžtant
 Ir sapnuose ilgėsis manęs.

Tik pavasaris kelį mus rodo
 Namus iš žaliųjų miškų.
 Jūs praėjim... Ir sutemos juoda
 Nyks, kaip kankles, už mūsų pečių.

Babar leiki, ilgiesi ir ryšiai
 Tu sūnus, kurs paliks namus.
 Juoda rudoniu naktys bauginai
 Fiburėlis toks menkas - tamsus.

Taip norėtys sugrįžti plačialaisiais,
 Akmenėliais musėtai, keliiais
 Ir, nušluostius Tau šėrą, vaikią,
 Suraušint ir pagūesti švelniai:

- Savo Tėviškės laisvą atpirkes.
 (Te per amžius ji laimę motys.)
 Klaukies sutemos, saulėj ištirpę,
 Nebaugins jau Tavę naktimis.

1947 m. rudenį

- 9 -

liks okupantas? Šūdejavo visa Lietuva, Šmaus-
 ar šylas apšongā veidus. Tēnāriņimui pasmerkā
 si partizānā laimāi sukāis tautas sirdijā
 skausmā, jās uzsīpelnā didvyris varda, ja bu
 galētai dar didesne. Tās nešdaven gelsvū purien
 galētu iēnācinti b. Veidnes seguēs saulē...
 siekinimū ar ja si. C, metin, kur eai šlandionā?
 tyliam žuvušūjū m. Nyku be Tave meilās.
 valia net... sīm

Kai pried' keturis su viršun metus ginklus.
 tos atjatu ordes antra kartu uāpīde mūsū
 mylines Tovyads laukus, kromlians tirēnas
 pasīkelbē visagalindū Lietuvos valdevu.
 Jan buvo reikalingi mūsū motinū sūnā, - ja
 kranju reikōje nulaistyti barbarū keliā j
 Berlynā. Ir niskas neklausā lietuvēs motines
 raudēs, kai jā skundēs, kad sūnū augine nō
 svetimiesiems, kad lietuvīui nīkadā nebuvā
 ir nebūs reikalingas Berlynas ar nors pāda
 svetinēs koms. Tačian ar jōsiēs skundā galē-
 je suprastī tas, kura buvo be motines uāu-
 gintas ir paverttas besieliu raudenōje mar-
 planū vyklytoju. Taip tie piktesni uz Evā-
 rj, krogans pavīdālā nešiojantieji, padarā,
 ne vienes motines skyvaldeje nuševā bēgantj
 sūnū arba sugavū išvešē j pirmāsias fronte
 linijas, is kur dauguma jaunuoliū nebegrj-
 de...

Tačian Lietāve taip lengvai nepasīdāvō
 Moskves tirēnui. Ne, baugine ir nepavertē pa-
 klusniāis vergais krovīnas terorās, Indynēs,
 grāsinānāi Sibīrū.

Seaušjū motinū pašūnīnā ir tyliās ja
 kēdies palydētī vyrāi išeje j Keliāsias Si-
 rias, j kova dāi save Tēvynēs laisvēs.

Bēgē klākies, vergijēs panšjū skambōji.
 ne apkurtintōs, dienes... Laisvēs kova parēi-
 kalavē cukū. Šūžalētus šuvušūjū kēnus mētē
 miesteliū gatvēs, lāukiamī lietuvīū prita-
 rīne ir pasityčōjīme. Tačian skandāli apsi-

rīko okupantas. Sudejavo visa Lietuva. Skausmo šydas apdengē veidus. Išniekinimui pasmerkēti partizanų lavonai sukėlē tautos širdyje skausmą. Jie užsipelnē didvyrių vardą, o jų budeliai dar didesnę neapykantą. Argi lietuvis galētų išniekinti brolių arba gērētis jo išniekinimu? Ar jo širdis galētų likti bejausmė tyliam žuvusiųjų motinų skausmui? Juk joms nevalia net savo sūnų āpraudoti, net prisipažinti, kad tai jos rankomis užnešiotas ir užaugintas vaikas. Už tai jai grēsia Sibiro katorgoje ilgā, sunki bado mirtis.

Ir motinų širdys išlaiko ir šitą viršžmogišką kančią. Jos iš tolo palydi savo sūnų paskutinę kelionę į amžinybę, kelionę, kokios žmogus niekad nelinki pikčiausiam gyvuliui. Gi žvėtimi tapusiam sadistui žmogaus lavono viešas išniekinimas teikia pasitenkinimo. Negan to, jo akys seka kiekvieną praeivį, ar neižiūrės juose žuvusiųjų motinos kenčiančių akių, nes jo kruvinos rankos turi ir ją sunaikinti, - išrauti nukirsto medžio šaknis, kad kartais neišleistų atžalų ir iš naujo nebandytų stiebtis į saulę.

Raudonojo maro bacilos nepasitenkina vien paliegusiais nelaimingosios Rusijos vaikais. Jūs bando skverbti į kitų tautų kūną, ieško juose silpnesnių, mažiau atsparių žmonių. Ir kai jų puolimas atsimušė į atkaklų lietuvių pasipriešinimą, įsiūtę žmonijos budeliai pradėjo mašinius lietuvių trėmimus į Aziją. Ten, toli nuo Tėvynės, toli nuo gimtojo lizdo šilumos tikisi lengviau įveikti atspariuosius tautos vaikus, ar bent pagreitintai nuvaryti į amžinybę.

Ir sudejavo Motina-Tėvynė. Klaikus, širdį vėriantis, kiekvieną žmogų drebėti vėrciantis, jos skundas. Tai ne vienos, ne šimto motinų verksmas, - tai tūkstančių motinos, Tėvynės Lie-

tuves, dešimt, nes pavergtoje ranka palieto
sukstantis kamuo žemės vaikų vyras ir mo-
teris, senas ir jaunas, net kūdikiai ir tie
palikę liaudies priešais. Savo suniekinę
žmogus paskelbė lietuvių tautai mirtis spren-
ding.

Ir rauda motina-Tėvynė, rauda ties pake-
lės šypintojolia suklypus iš namų išvartyta,
senutė partizane motina, kad šių motų gegu-
šio šiedais jos nepradžiugins numylėtieji vai-
kai. Ji šindien kalta, kad pagando sūnų, ka-
mekė jį lietuviškai kalbėti, mylėti savo Tė-
vynę, kad išleido į būtiningą kovą dėl jos
laisvės, kad nori turėti jį motinos teisių,
kad slepia ir neišduoda jo okupantams. Už tai
ją sparde sužverėjo sadistai, kenkina kalė-
jimų rūsiuose, trenia į Sibirą ar Verchutės
puslankines sritis.

Tačiau kas įveikė lietuvių motiną, išlei-
dusią savo sūnų į kovą prieš žmogaus sunie-
kinimą? Jai jokia kambla nebūna perdidelė,
nes ji didvyrio motina? Ji bus įamžinta tau-
tos gyvenime niekad nenykstančiais paminklais
Ją minės, kaip motiną sūnams, didvyriškai ko-
vejusis ne vien dėl savo Tėvynės, bet ir vi-
sos žmonijos apgynime nuo siaubingon, mirtį
nešančio, raudonojo mario. Prieš ją nulinks
visų galvos, nes ji davė lietuviui partizaną,
tą pasiūventėlį, kuris, nebodamas pavojų, ne-
gailėdamas jokios aukos ir iš niekur pagalbos
neįtikėdamas, išneš per aušras tautos gyvy-
bės vėją ir ją įga vėl uždegs LIETUVOS LAISVĖS
AUKURĄ.

Ateis gegužė pirmąsias sekmadienis. Girių
brolių akys iškilis senutės motinos vaiklė-
nis išvažotas, didžiū pasilaukojimų spindintis
veidas. Stipriau suplaks kovose užgrūdintos
širdys. Suspaudę rankose ginklą, tyliai ištars
vyras:

- Nes Tau parnešim laisvės dienas, gražin-
 sim Tave iš Sibiro, Verchutės, gražinsime į
 mylimą Tėvyną! Tau tada niekas nebedraus va-
 dintis partizanu netina ir ji, iš lygių gri-
 žusi, priglausti pris savo iškamkintos kruti-
 nės.

-0000

Š l i s

X

X X

Praeities rūkuse -
 Atminimų gėlės,
 Praeities rūkuse -
 Mylimi šešėliai,

Dar akyse stovi
 Atvaizdas motulės,
 Dar ausyse skamba
 Mielas "Šis-šis liū-lis".

- Ak, už ką, Dievuli,
 Atneši motulę,
 Namą mėlyną ?

Ką jos meilė reiškia,
 Kod' suprantan aiškiai,
 Tikrai jos moteką?

1949.IV.27

Kad ir gražesni už žmones angelai, bet jų
 akyse nėra meilės.

/A. Jakūtas/

LLKS TIKSLAS

Laisva, nepriklausoma, demokratinė Lietuvos Respublika

/iš LLKS statuto/

L a i s v a . . . . e

Kaip pasaulis pragiedruliniais dingsiais kelti ei-
na, taip lietuvių partizanai, į kovą prieš
tautos laisvą paneikinusį komunistų stoją,
Lietuvą ir žmoniją Lietuvos laisvės diena tik
rina. Kad prieš pasaulinį galiūną išdrįstų
lietuvis priešintis, komunistas ir nesužino,
todėl šį pasipriešinimą pasiryšė nušluoti te-
roru.

Žmogaus gyvenimas ir kerštas jam pra-
daje kovą mūsų žemėje. Gyvenimas, kaip ir tu-
roje būti, paliko žmogaus himnų, kerštas, kan-
trumo prietrūkis, pavirto žūkle - amnestija.
Tik tas, kas tragišką likimą vietoj žmogaus
gyvenimo yra pasirinkęs, gali ko nors iš ap-
gaulės tikėtis, o amnestija vien apgaulė ir
yra. Kas ją naudoja, - tuo ją Lietuvai išpa-
lina teisė, tuo komunistinę Lietuvą pripažina
de facto ir de iure.

Kad Lietuva savo valia nuo laisvės atsisektų,
grašiusiu Kremliui valia paliko, ir vėliau
nedrįsata pasakyti. Amnestija naudojantis, pa-
tys lietuvių žmonijai turėjo parodyti, kad ko-
munistas ne tik teisėtas mūsų krašte viešpats,
bet ir melningas tiems, kurie "nuo tautos in-
teresy nuklydę buvo". Partizanai amnestiją te-
lėikė kapu /kur ji ištikrųjų tautai ir yra/
todėl ir ją pasinaudojimą tegalėjo suprasti,
kaip tautos išdavimą miršiai. Kaip žūkle į
mūsų gyvenimą atėjusi, amnestija ir šiandien
kaip žūkle pikta tebėra. Partizanai, apie
laisvą Lietuvą pragiedruliniais kalbėjais, paliko
Lietuvos laisvę gyvenimo antra, nes visa tau-
ta ją ryšiai paremė, kaip savo gyvenimą.

Lietuvos giria gaudina, kad Lietuva laisva tegali gyventi, arba už šią teisę yra pasiryžusi grūstis, nesioje žemė ir tas /giris gaudinās/ komunizmą telaike mūsų priešū. Kad nuo to išsigelbėjus, komunizmas griebėsi klastos ir sau; talką pasikvietė mūsų žemės geru prakutus; žmogaus išgana, Markulį /Kreilį, Peši, Narutavičią/. Išgana išganes klastingumu ir pasinaudojo; Lietuvos partizanūs prkalbėjo už savo laisvą kevojanties Lietuvos atstovybės vardu. Tuo rodomasis įsakė partizanams tūneti, lindėti.

Tik istorija kada nors kalbės, kad tai buvo bandymas Lietuvos laisvės karius paversti žiurkėmis ten, kad jie netrukdytų komunizmui Lietuvos smalkinimo darbe, ir dar, kad tautos laisvės reikšimasiek per tūnojančius partizanūs konkinnamas tautos akys paliktų vien pasigaliėjimo reikalingu, todėl niekam neverta, daiktu.

Pe daug ir nesekmingų bandymų, kuriais ragino neuždusti, grandine jėgas taupyti žmonetai, pagaliamu pasitile tarybinių piliečių teises - dokumentus ir jų pagalba įsakė verėtis į komunistines įstaigas.

- Tik šituo keliu eidami, išnešime brolių krauju sulauistytas keves vėliavas! - Šaukė Markulis įsakymai.

Į kur amestija tevillioje, į ten komunizmo statitinis įsakė jėga verėtis, pirmiausia, į ietribiteliu oiles. Juk tai patikiniausia vieta, kur lengviausiai žmogus sulenkiamas ten, kad je krautė tautinė forma būtų užpildyta d i d ž i e s i e s r u s ū t a u t o s socialistiniu turiniu. Tai grotes, kur žmogus sudvasinamas iki tiek, kad stuebriu palikęs kūnas pakvi jam rodoną lovį ir su tautos laisve plėvesavusiomis vėliavomis remiausiai į Kremlį, Šygius.

Ir visos priemonės komunizme vertosi kiek teroras nuolūpas, tiek amestija vylina; irsi

am ir demokrātiskā Krievu klasta. Tik tautas
 laisvė, jās vaiku gyvenimā būdams, ne tik
 priekš visas šīs jėgas galėje spirtis, bet
 kovojojošū cilēse surade ir tuos diėvyrus,
 kurie, nebejē tiesai pāvelgti mirōiai ī akis,
 Krievu klastā atidengē. Tur Lietuvā iģelbē-
 ta nu gēdingos praēties, nes savais ranko-
 nis Krieviuš savo laisvės nepādevaņo. Lietu-
 vės laisvės neigti tepaliko bolševikiņis te-
 roras, nes Krievis su savim nusinešē ir smen-
 tija vyljū. Tai pēnāikino mūsū vienīgumā
 skaldanōias jėgas ir tur īgalino kovojojošū
 Lietuvā suburti ī vienīgā valijā - LLKS.

Tik kovošana Lietuvā nugalēje komunistiņā
 klastā ir vyljū, kovēs salygos pābrandino
 LLKS būtinumā, tik kovēs būdu LLKS munat Lie-
 tuvai laisvā gyvenimā grāžinti, bolševikiņi
 terora nugalējus. Kam šis bolševikiņis tero-
 ras ir uģēibjusi kova pākirto valijā ir jiena
 vietoj probo jausmai tikina galima atsitikti-
 ne Lietuvai laisve, tiems LLKS taris, kad Lie-
 tuva ne atsitiktinē Krievijes dalis, tēdēl ir
~~grā~~ atsitiktinēs laisvės viltis tušōia. Tai
 liudija ir tie mūsū karai, kurie 1918 m. vasa-
 ri mēn 15 d. tautas sprendimā dēl laisvės tu-
 rējo pāvirtinti.

Tepagalvoja lietuvis, kā būtu laimējusī
 Lietuva, jei vietoj savanariņ-kūrējū būtu
 dāvusi rēkrutus ī tuo laiku Lietuvoje siantē-
 jusias bolševiku, lenku, berantiniņku armi-
 jas. E juk ir šiandien pas mus komunizmas
 siantēja tam, kad durtbme jam rēkrutu, kuriņ
 pagalba jis rengiasi pē Krievijes gyvenimā siantē-
 tēti. Rēkrutu dāvims ne vien tvirtina, kad
 mes komunizma savo valdāia rinkeme patys, bet
 nē šij rēkrutu darbus tauta ir atsakyti turēs.
 Tas, tikēkime, grāšij diemū mums neļēda.
 Tiesa, pāvelgti tiesai ī akis tegali tas,
 kam tā tiesa yra jē gyvenims. Šiuo atveju

Lietuva save gali laikyti verta savo laisvo gyvenimo. Prieš žmoniją ir prieš Dievą jos vaikai savais darbais ir savo gyvenimu nesibi-je paliddyti, kad jie žino žmogaus ir tautos neiirtingumą tiesą:

- Laisvą kelias aukomis nuklotas, bet, į nelaisvą nušengus, gėda ir išnykimas laukia. Šios tiesos žinojimas privalomas visiems lietuviams. Kad tai ne vien žinojimas, bet šia tiesą remties ir visos tautos gyvenimas, - LIES savo turimomis priemonėmis ryžtasi padaryti. Tai kelias, kuris liūdyt, kad Lietuva tegali gyventi tik būdama laisva.

. . . n e p r i k l a u s o m a . . .

Netolimais kaimynais su sušaliais esame. Su jais mes tarytum pavyzdžiu žmonijai tarnaujame sušaliai parodo, kaip reikia ginti nepriklausomą gyvenimą, mes, - kaip dėl jo atgavimo kovoti. Tikrai nemarius sąjūdžius išugdome, į nepriklausomybę žengdami, bet iš savo nepriklausomo gyvenimo teprisimenam tai, kas mus į vergiją nuveda, arba į ten kelia pramina. XVIII a. mūsų šalies viešpačiai-ponai, bajorai ir kitaip save besivedinę, šalį į galutinę betvarkę privedę, kalbėjo: "Fate regimur, - likimo esame valdomi". To amžiau pabaigoje svetimi mums likimą ir padėjo kelti.

Aukų nebėjus, lietuvišku pasidventimu vėl Lietuvai nepriklausomą gyvenimą atkovojojome. Ne tik turėdami, bet galėjome ir prieš žmoniją didžiulius. Valstybės nepriklausomas gyvenimas garantavo ir kiekvienam piliečiui pilną nepriklausomumą. Visi prieš įstatymus buvome lygūs. Dėja, neilgai. Prireikė už visus šalies piliečius sukūsti - Lietuvai autoriteto, iki jį pakeitė svetimų nukaltas autoritetas.

Kiek pirmu kart, praradę nepriklausomybę, turėjome pritarti svetimiems, kad jie atėjo

pas mus tvarkos daryti, tiek antru kart, - kad netikus; mūsų autoritetą keičia geru. Kadangi ir Šiandien nemorime tokios Lietuvos, kuri buvo pavy, seim; ir autoritetinis režimo laikais, tai tas rodo, kad gal ir nebuvo prava svetimiesiems priešintis.

Amžinai taip tęstis negali. Jei mes, į vergiją pakliuvę, pamatome, kad tai tikra mūsų pražūtis, kad vienintelis mums išsigelbėjimas - kova dėl nepriklausomybės, tai, karą sekmingai baigę, turime neužmiršti, kad tai vienintelis mūsų gyvenimas.

Yra tvirtinančių, kad dėl mūsų nepriklausomybės praradimo kalti mūsų kaimynai, kurie vilkais tą nepriklausomybę tykoję, kad mus pasigrobūs, tie vilkai tokį spaudimą į mūsų gyvenimą išvystė, jog tai suskaldė mūsų jėgas ir liekame nebepajėgiais nepriklausomybei ginti.

Kas tuo norėtų tikėti, tepažvelgia į Šiandien kovojančią Lietuvą. Juk niekad mūsų kaimynai neišvystė tokio spaudimo į mus, kad mes nuo savo nepriklausomumo atsisekytume, kaip tai daro Šiandien Rusiškas komunizmas. Vistiek, nu-galėję visas bolševikines kliūtis, įstengėme susijungti į LLKS, kad šiam spaudimui atsispirtume.

Šitas pavyzdys turi būti kiekvieno lietuviui suprantas ir įvertintas. Tai aiškus įrodymas, kad svetimų spaudimas, siekiant mūsų jėgų skaldymo, gali tas jėgas ir jungti. Čia tik vienas pamoka: laikiną spaudimui atremti mes visada turime turėti prieš akis mūsų amžinojo gyvenimo jungtį.

Kiek mes galime būti pavyzdžiu kitiems kovoje dėl nepriklausomybės atgavimo, tiek mums pavyzdžiu gali tiktai tie, kurie savo nepriklausomybės nepraranda.

Ši di, galima - Anglija, ir jos nepriklausomybė gražiai gina laisvi ir nepriklausomi šios šalies piliečiai. Anglija taip pat pade-

da ir kitoms šalims gintis nuo atgyvenusių ir ir naujai iškilusių krogams ir valstybių nepriklausomybės niekintojų. Sprendžiant iš pastutinių rinkimų, Anglijos piliečiai yra socialistai, kurie ne pirmą kartą jau prie valdžios vairo. Tačiau Anglijos socialistai pripažįsta ir karalių. Socializmas ir karalius yra priešingybės, bet Anglijoje tai suderinama, nes Anglijai karalius reikalingas imperijos tvarkingam veikimui palaikyti, o tai reikalinga jos tuo pačiu ir jos socialistams, nepriklausomybei. Priešingai, komunizmas jau būtų visos Europos viešpats, o Anglijos socialistai būtų išvirtę nacistais arba komunistais.

Tik Baltijos jūra skiria mus nuo Švedijos, kuri tikrai ne imperinė, nuo seno socialistų valdoma, valstybė, bet karalių irgi turinti. Yra ir daugiau karalysčių, kur žmonės, laisvi ir nepriklausomi jaučiamiesi, savo šalies nepriklausomybę gražiai apgina.

Rusija ir Vokietija už Didįjį Karą ir jo pralaimėjimą nusikratė savais karaliais. Vistik teisėtos jungties vietoje šios tautos išsiugdė savo jungiančias jėgas, kurias reikia karti, o tas jėgas išugdžiusias tautas palikti priklausomas nuo kitų valios.

Tai rodo, kad ne mus vienoms svetimas įtakos gali nepriklausomybę sumaikinti: komunizmas gimė Prancūzijoje, o savo pasekmes brandino Rusijoje; Hitleris iš Austrijos atėjęs Vokietijai vergijos pantių padovanoti. Tos šalys, kur karališkas ^{majestetas} valstybei amžiną saugą, gali laikinai atrodančias laimes išbandyti, bet nuo jų gali ir atsisakyti, kai pasirodo, kad jos valstybei pražutingos. Karalius čia nei valdžia nei partija, - jis valstybės amžinatvę atstovauja. Todėl čia visos valdžios galimos, bet negali pasireikšti tos, kurios egzistuoja taip, kad su ja amžiumi baigtai valstybės nepriklausomybės amžius.

Nealus gyvenimas rodo, kad daugumai valstybių savo nepriklausomybę apginti nur laikiną svetimų vėjų amžinasis karalius padeda. Kad tinka Kronijai vienuose, tas gali tikti ir mums, nes irgi Kronės, Kronijos dalis, esame. Tačiau mus karalius jungti, kad galėtume lengviau nur svetimų spaudimui atsispirti, negali, nes, pagaliam, mes jo ir neturime. Mums tenka iekotis pavyzdžių ten, kur pati nepriklausomybė yra jungtis jai ginti.

Sveicarija - trijų tautų /vokiečių, italų ir prancūzų/ valstybė. Ji irgi vergavo. Tik kilusi nepriklausomybės žygiui, ji tą žygį pavertė savo šalies laisvės himnu. Jau vien tai kad Hitleris ir Mussolinis savo tautiečių su Sveicarijos dalimi neprisiungė prie didžiųjų tėvynių, rodo, kad šitas laisvės himnas yra ir Sveicarijos nepriklausomybės garantija.

Mūsų žygiai į laisvą, nepriklausomą gyvenimą, - mūsų tautos nemarumas. Kas į šiuos žygius mūsų tautą sujungia, tas pilnai gali būti mūsų jungtinis ir nepriklausomybei nur svetimų spaudimų ginti.

Lietuva - artojų kraštas, prie kurių sėdybų kantrus rūpintojėlis rymo. Tik jo kantrumu spėšarvavęs lietuvis iš laisvės žygių nugalėtojų grįžta. Sava sėdyba, savas kantrumas savą ir nepriklausomą lietuvišką gyvenimą duoda.

Aišku, neišskirtine Kronijos dalimi būnant, negali mums būti svetimas ir visos Kronijos gyvenimas. Jis gali būti mums ir savas, tik nur ko kitas saugo karaliai, mus turi išsaugoti mūsų laisvės žygiu palaima. Todėl, kaip į laisvės žygį eidamas lietuvis meldžia savo vienintėli vadovą, kad jo žygį laimintų, taip nepriklausomos Lietuvos valstybės pilietis, bendamas į artojų gyvenimą su Markso kapitalu, ar Vatikano instrukcija, tenusina pirmiau prie laisvės žygiu laimintojo. Te kantriu lietuviu parys

no šia, pasvarsto, kiek iš svetur jo atainel-
ta žmogaus laimė mūsų lietuviui tinka, kiek ta
neužgama visos Lietuvos gyvenimo, jos visaga-
lybės nepriklausomybei saugoti.

Tesūšino šia lietuvis, kad jis su svetimu ge-
ru laisvu žmogumi gali eiti į tautos gyvenimą
tik dėl to aukos, kurią vienintelis išgany-
mas buvo nepriklausoma Lietuva. Tai sušinojo,
tenušmiršta, kad Lietuva nebūna nepriklausoma,
kad atskiriamie partijomis ją suskaldysime.
partijos reikalingos tam, kad per protingas
jų vadovybes visos Lietuvos jėgos būtų sujung-
tos į vieną, grašų lietuvišką gyvenimą. Kai
visiems lietuviams Lietuva bus Motina ir ne-
bus jokie partinių sūnų ir posūnių, tada jos ne-
priklausomą gyvenimą tikrai palaikins mūsų pro-
tėvių pasirinktas visų mūsų viešpats ir tė-
vas - kumpintojėlis.

... Demokratinė Lietuva Respublika

Kovojuame dėl krikščioniškosios demokratijos
principų įgyvendinimo Lietuvoje. Tas principas:
negeristi savo valios primetimo artimui, tur pa-
šiu išvengti priklausymo nuo kito valios.

Valdė Lietuvą ponai, kurie savo valią dik-
tavo artėjui; jie jais ataidėdejo. Šiandien
Lietuva pergyvena komunistinę valią, prieš ją
vedama būtūtingą kovą; aišku, nusikratys ir
ją.

Tai puikus tautos įrodymas, kad ji nori de-
mokratinio gyvenimo gyventi. o demokratais ir
mūsų valios niekintojai - komunistai - su pasi-
didžiavimu vadinaš; tur jie tvirtina, kad de-
mokratija - kurnijos išganymas, kad mes teisni-
gu keliu einame. Uolesas, JAV pašangišios par-
tijos steigėjas, sako, jog kiekvienos tautos tai-
sė kad ir komunistinę santvarką pasirinkti.
Demokratinis būdu įstengs sujūgti kovojančios
Lietuvos jėgas prieš komunistą, ir Uolesą pati-

kinamo, kad renkamos demokratinę šalies santvarką.

1922 m mūsų valstybės konstitucija irgi demokratinė, tik gali būti painiavų su tuo, kad ji buvo pakeista. Kai kam gali kilti klausimas, kuri iš tų konstitucijų teisinė? Galėtume palaukti, kad tai mums kiti išaiškintų, tikx tie kiti gali išaiškinti, kaip jiems patiks, kokį honorarą už tai jiems užmokėsime. Mūsų kova už savo teisę ir šiuo klausimu galutinį sprendimą duoda.

Šita konstitucija parengta demokratinėje dvasioje, kuri vyravo po Didžiojo Karo. Šitos - demokratiją pulant kramunizmui ir jo atšaloms - fašizmui, nacizmui ir pan. Ne mes vieni tai padarėme, ne mes vieni nur to ir atsisakėme. Tai buvo padaryta, kad būtų galima sėkmingiau gintis nuo tų negerovių, kurios žurnijos gyvenimą-demokratiją puolė. Kur negerovės sumaikintos, ten prie demokratinę konstitucijų sugrįžta, kur, kaip ir pas mus, tenka prieš šias negeroves su ginklu kovoti, ten, iš viso, ne konstitucinės teisės veikia, bet kariniai statutai.

Kadangi pastarosios konstitucijos ir statutai skirti kovai prieš laikinas negeroves, tai ir jų veikimas yra iki to laiko, iki tos negerovės bus nugalėtos. Kaip po auktros sekė normalios dienos, taip po įvairiausių negerovių išnykimo ateis normalūs demokratinės laisvės laikai. Tuo ir mūsų 1922 m konstitucija, kaip normalaus gyvenimo reiškinys, palieka teisiniu pagrindu demokratinės Lietuvos Respublikos atstatymui.

Saukame, kad visu šalių įstatymai, atskiri protai ir mūsų pačių teisė kalba mūsų naudai. Aišku, tai mus įteisingo mūsų kovoje, tai garantuoja ir mūsų geldaujamą Lietuvoje demokratinę santvarką. Tai ir belieka išsitarti,

kiek mums patiens šita konstitucija priimti-
na. Bet pirm to - išx viso dėl konstitucinės
teisės.

Niekasnebejoja Anglijos demokratiškumui,
bet pasirodo, kad paragrafais surašytos kons-
titucijos ji neturi. SSSR turi iš viso šinonų
konstitucijų humaniškiusią, bet vien pas mus
pravedami žmonių vežimai rodo, kad šia veikia
įstatymai, kurie kažkada pateisino juodukų me-
diokles Afrikoj. Iš to aišku, kad ne tiek pa-
ti konstitucija garantuoja šalies padarį gyve-
nimą, kiek nusistovėję tos šalies papročiai
dėl žmogaus teisių gynimo. Visgi, konstitucija
- pagrindinis įstatymas, tai j tai pašvel-
kime.

1922 m konstitucija garantuoja visiems pi-
liečiams lygias teises. Jomis naudojantis, kas
troji metai šalis renkasi savo atstovaujantį
seimą. Seimas renka respublikos prezidentą.
Prezidentas skiria ministerį pirmininką prieš
jį ir prieš seimą atsakingai respublikos vy-
riausybei sudaryti. Tuo būdu, krašte demokra-
tines teises atstovaujantis seimas yra ir ab-
soliuti respublikos valdžia.

Žmonių gyvenimo praktika parodė, kad ge-
rais nerais vadovaujantis, šita konstitucija
tikrai garantuoja demokratinių krašte nuotai-
kų pasireiškimą, bet, atsiradus blogai valiai,
ji neturi priemonių demokratinėi respublikos
teisei ginti. Paprastai bloga valia iškyla
iš paties seimo, kai jame kuri partija, laimė-
jusi per rinkimus reikiamą daugumą respublikos
vyriausybei sudaryti, šios/vyriausybės pagal-
ba pati pernešta būti respublika. Tada ši res-
publika nuor absoliutinės monarchijos skiriasi
tu, kad ona savo visvaldybę pateisina emkiais
nusistovėjusių tradicijų dėka, o ši savo įtei-
sina Gestapo ar MVD pagalba. Todėl, kiek se-
niau apie senatą sakydavo, - senatorės boni viri,
senatus mala bestia /senatoriai geri vyrai,

bet senatas blaivus gyvulyse/, -tas pats apie šios konstitucijos seimą sakytina.

Kuo kitiems šita konstitucija buvo, tuo ji ir pas mus pasireiškė. Ir pas mus partijos demokratinę krašto teisę tesuprato, kaip persienamą momentą, kaip sau kelią prie respublikos tvarkymo ir galutinės savo valios kraštui reiškimo. Kai 1926 m. seimas nedavė nei vienai lietuviškai partijai reikiamos daugumos respublikos vyriausybei sudaryti, tai Lietuva sulaukė tokios vyriausybės, kuri Lietuvą komunistams leido tarybinti, o lenkams kviesiti. Šitas seimas demokratinės lietuviškos teisės ir užbaigė. Tautininkai, iš aštuoniadešimt penkių seimo narių turėję tris, sudarė Lietuvos vyriausybę ir demokratinę Lietuvos respubliką pertvarkė į Lietuvos respubliką.

Šią konstituciją mes galime vertinti, kaip vertingą pamoką, už kurios gavimą kiti net savo garbę užmokėjo. Tai parodo mums, kad ne vien geri norai gali suteikti Lietuvai demokratinės teisės, bet tam pasiekti reik ir atitinkamų pastangų ir pavysdžių. Dėl pastangų, tikėjimo, kad nepagaliosime Lietuva sukos, į demokratinį gyvenimą žengdama, nepagalios ir laiko, kad sau tikrai žmogiskai padorą demokratinio gyvenimo įstatymą parangtą. Dėl pavysdžių, tai, aišku, niekas mūsų nedraus jų intis iš žmonių gyvenimo, taip pat niekas nedraus atsisakyti nuo mūsų reikiamų visagalybės, kurie, laisvais jausdamiesi, su didžiausiu triukšmu atsisako nuo visoj žmonių praktikuojamos metrikacijos, o šiandien ir balsu nedrįsta parodyti, kai tūkstančiai lietuvių be jokios metrikacijos miršta.

Šios konstitucijos pagrindu atskuriamoji demokratinė Lietuvos respublika pilnai galės naudotis, būtent, tais paragrafais, kurie suteikia kraštui demokratinę savivaldą; papildyta turės būti tuo, kas šią teisę apsaugotų nuo tų, kurie demokratinę žmogaus teisę tesu-

pranta, kaip kelią priėjimui prie respublikos valdymo.

Lengviau Lietuva atsuduso, kai visvaldytės neteko ponai, kai už tėvynės išdavimą juos laikas nusinešė. Komunistas su savim nusineš turs, kurie Lietuvos gyvenimą drumstina gyvena.

Aišku, po to Lietuvai dar lengviau bus tvarkytis. Į žmonijos gyvenimą išskylantis karštas planas, to gyvenimo palengvinimui ateinanči atominė energija su visa žmonija ir demokratinei Lietuvos Respublikai tikrai padorų gyvenimą neša.

-000-

M e d e n i s

M A N O V A D A S

Iš šleputiškie griekų vyrai - kaip antytės, kovėsi, plaukė, bet kine ir dvasios purvų nei kenkle, - trečia diena tarp savųjų. Apypiete prisistatė didžiulis, petingas ir raumenų kalnais nuaugęs vyras. Už vis didesnę jo nesis, ir raudona, kaip burkas. Sielo litra ir prašosi primamas. Tuo pat laiku pamatome besitraukiančius mūsų dalinio vyrus. "Mus supa rusai", pašnibidomis perbėga nors ir tikėta, bet nelaukta, šinia.

Gegužės pirmoji, bet jau berėlynas besprogetas, tat mus nu' pikty akių ir suslepia.

- Nei ten ruskiai, nei ką: Gegužinėms pamaldoms eglutes žmonės iš miško nešėsi, o jie juos ir palaikė rusiais: - barasi vyrai.

Nu' L. miestelio gurguolės. Saulės atšvaitoj surlinga kažkas. Ginklai...

- Kad ne mus, tai mes: - vado sprendimas.

Nu' kapelių atidaro ugnį s dalinys. Gurguolinkai, kaip padeginti, krinka. Ju apie 90, mūsų daugiau, - susitvarkyti nesunku, bet iš vi-

su pusiu pragaru uverda rusiski ginklai.
Traukiamas.

- S. sužeistas ant kopeliu like:- kažkas
praneša.

Vei veikia mūsų ugnis iki sužeistasis iš-
nešamas iš mirties nasrų.

Pro svimbiančias kulipkas ramus Hygiuoja
vadas į pirmą sodybą. Ji - ant kalniuko, prie-
šų apšaudoma, bet ramiausiai judesiais vadas
kinko arkli; ir, į vešimą paguldęs ligoni, ji
perriša.

Ne vien šaudymas, bet aiškiai girdis ir ru-
sų komanda. Vado padėjėjas mus išveda į sau-
gią vietą, bet rusų šauksmai mums ramus ne-
teikia. Vadas to negirdi. Tvarstį perkirpęs,
jo galus suriša ir, padavęs vadžias jaunam k-
votojui, parodo nepavejingą ligoniui išvešti
kryptį.

Vešimas nubildėjo. Rusų rikamas kurtina ausi-
sis. Ramus, kaip ir visada, paupiu į mus Hy-
giuoja vadas.

Tamsta. Kur buvo kinkomas arklys, - sodyba
dega. Užsiliepsnėja jau šešta sodyba. Kyla juo-
di debesys, o jų judumą iš maksimum leidžiamos
kulipkos vaivorykšte juosia.

- Ligonis jau vietoj:- nuleidęs šūronus,
taria vadas. - Hygiuoin:- ne įankumą, bet vi-
sų nutariną visų mūsų vadas prataria.

Antra diena iš kelionės iš miškelio. Vado
ramumu Hygiuojan į mišką. Ji pasiekus, Didžiū-
lė Neis taria:

- Ir sprando gali netekt:...

Taręs per balas nuteškėjo. Ramus vadas pa-
lydėjo jį akimis ir lyg sau taria:

- Gal dar kas bijot sprando netektit?..

Ir kelinti metai Hygiuoja aš voreje, kurios
priešaky - mano vadas. Tiesa, jis būna kartais
ir paskutinis, bet tai jau tuo atveju, kai rei-

klia sužeistas brolis, 15 kovos trunkanti,
gelbėti...

-000-

I S I E

LITUVIŲ KAJAI INTELIGENTIJAI

Penktus metus tęsiasi būtina laisvės kova. Penkti metai, kaip liejasi geriausiųjų lietuvių kraujas. Okupanto pastangos užgnaišti tautoje kilusį laisvės kovos sąjūdį - bergždžios. Kovotojų pasiryšimas ir atkaklumas - neįveikiami. Kovos lauke sužeistas partizanas kumais iki paskutinio šovinio ir pagaliau susisprogdina granata, kad tik gyvas nepatektų priešui. Sumata ryškinė geriau leiddžiasi negu gyvai budelių užkankinama, negu sutinka išduoti jai patiktą paslaptį. Vie tai karštygiai, vie tai didvyriai!

Kas gi sudarė tuos didvyriškus laisvės kovotojų būrius? - pilką Lietuvos dirvonų artose sūnūs, ploną drobių sulejos dukros ir tik vienas kitas mokytojas, karininkas, studentas.

- Kur gi didieji tautos elito - inteligentijos - dalis?

Tiesą daugelis lietuviškosios šviesuomenės, grįžtančios raudonojo alibino padėgę, padėgę vakaroms. Tačiau dar daugiau liko su liūdesiu tenka konstatuoti, kad didelė dalis mūsų inteligentijos laikosi sužalimai nuo tautos vedamos išsilaisvinimo kovos. Jo mada, - kai kurie iš jų net - sąmoningai ar nesąmoningai - laikosi pasyvioje opozicijos laisvės kovos sąjūdžio atžvilgiu. Kodėl taip yra?

Jūs tūpinate apie tirumą, pataikaujate jam ir teisinatės, kad dabartinėmis sąlygomis pasipriešinimas okupantui - savižudybė, kad, jei amerikonas panorės, tai laisvę ir taip gausime

ir pan. Ar ne jūs nepriklausomybės laikais iš-
didžiai viešose tribūnose šaukėte:

- Malo cum dignitate potuis cadere, quam
cum ignominia servire /geriau garbingai kris-
ti, negu negarbingai vergauti/?

Vokiečių okupacijos metu, kai galėjote be
didėmės rizikos reikėti savo patriotizmą,
dejojote dideliais kvėtojais. Šiandien radote
geriau nuo tokios kovos atsiskyti ir ieškote
tokiam savo elgesiui "pagrįsti" pasiteisinimų.
Ir dar drįstate kritikuoti mūsų vedamą kovą:

Sakote, - sąjūdis daro klaidų. - Nepigu ne-
klysti, nieko neveikiant: pagaliau ir nieko
nustatavus, kad kovą vedantieji paprastai kai-
mo berniškai padaro klaidų. Tai jūs dėl jų klai-
dų kalti! Jeigu matote, kad klystame, ateiškite
ir parodykite, kaip elgtis. Juk jūs tautos mo-
kytojai ir vadovais dejojote.

Nustabiliai ir šiam laikui tinka tautos him-
no autorius, Vincas Kudirkas, šodniai suo metu
LITUVOS SVIESULIAMS:

Ko tvirtinot mums su-let: mokalas reikalingas,
Mokalas jūs sunkiam vargui veistas atobūklingas
K- šodniais gražausiais mus gundot kas sykis:
Tamsu-li, eik prie knygos, tamsu-li, mokinkis!
K- siūlėtės jūs patys parodyt mums kelia,
Kuris naktį prabalins, duos giedrią dienele?
Musidirbą, nuileg ir da prakaitu-oti,
Skubinome įgyti, ką šadėjot duoti,
Ir, ištiesę prie jūsų mūsų bankas pūslėtas,
Tartum: kur tas mokalas jūsų pakadėtas?
Dukite mums jį, broliai, mes trokštame joje:
Tą syk jūs gauvus klykimas staiga apsištoje,
Kas- šin kur išsislapstot, tartum niekadėjai,
Ir šadėjimus jūsų išnešioje vėjai...

X

X X

Kam jūs omą guardot mums širdžių ramumą,
Priming mums Lietuvą, pareigų šventumą,

Kur Lietuva-tėvynė uždėda ant mūsų
 o: dalį Lietuvos - šaukėt - negailėkim trūko,
 Aukų, pasišventimo: Nesiduokim akriausti
 Ryjikams tautos mūsų: Verškim juos pajausti,
 Kad mes gyvent mėsina: Kovą: Nešūsim:
 Tik eikite su mumis, mes jus vadais būsim:
 Tada užsiliepsnojo mūs šaltos krūtinos
 Ir atėjus prieš skriaudą šemelės gintinūs.
 Kada gi priešai stverė draskyt mus, apaišų,
 Jus, kaip niekšai, pabėgt, mus vienus palikę:
 Mus iš tėviškės tremia, kalėjimam ima,
 o juos.. kas-šin, ar matet mūs pasišventimą...

X

X X

Arba jūs numalšinkit sąjūdintą protą,
 Užgesinkit iš naujo mūs širdį liepinotą,
 Arba, stoję į silę, kaip tikri vadovai,
 Švieškite mus ir neduokit gest pradėtai kovai:
 Bet, mus syki sukurstę, vienus negameskite -
 Imdojet vadais būti, tai griškite ir veskite!

Tad susipraskite pagaliau ir pasukite ke-
 liu, kur Tėvynė jus šaukia. - Tas laisvės
 nevertas, kas neginas jos, - skelbė nepriklaus-
 mybės metis Laisvės Varpas. Apsigalvokite, ar,
 kai išauš Lietuvai šviesesnė diena, būsite
 tos laisvės verti?!

-300-

Dienavoja pas ūkininką grupė partizanų.
 Šeiminkas, pastebėjęs atėinant nepatikiną
 kaimyną, uždaro partizanams atkirimame kambary
 ir perspėja save trijų motų sūnų:
 - Išvėk man! Nieko neprasitark!
 - Gerai. Ale ir tu tylėk! - atsako vaikas,
 reikėmingai pakėlęs pirėtą.

Vakarų Lietuva, 1946 m. pavasaris

IR TAIP PASITAIKO

1946 m rudens vienas krėvilko kuznos partizanės užėjo savo tėviškėn tėvų aplankyti. Apylinkė buvo visai ramė, todėl jis surisikavo pėdienavoti pės kaimyną. Sėdi sau atostogautojas už stalo ir, kad nebūtų taip nuobodu, kulkosvaidį rakinoja. Šeimėninkė tvarte šeriasi.

Kaikas priemonėj sutrinksi, - tai, turbūt, Šeimėninkė grįžta.

- Ždrastvuitie!

Partizanės skubiai pakelia akis: tarpdury stovi du uniformuoti rusai.

Šveitikiņas abiem pusėm netikėtai: rusų automatai už pačius partizanės ginklas išardytas; tiesa, už dirbė pistoletas, bet, kol Ševin! įvėsi...

- Kto takoj?

Užkiuptasis greit sumeta:

- Itribitiei.

- Ad kula?

- Ad Jurbarkas.

- Dokumenti iest?

- Niet...

Ruskiai supranta ir... atstupsti smunka pro duris lauk. Partizanės irgi nelaukia - griebia kulkosvaidį, spinės dalis sūsiopyla kišenėn ir aidė per langą, link miško. Čia, susistatęs "dikterio'q", užbirbina į sodybą nuo vieškeli "draugams" į pagalbą atskubantiems rusams.

Tuo tarpu troben grįžusi Šeimėninkė rado paliktas kulkosvaidžio opkabas, pastvėrė jas ir, iš miško kulkosvaidžio ugnies dengiama, pristatė jas savininkui.

Rusai ugnies neatlaikė - novė, kur kas išmanydami.

- 50 -

Kyt diena kaimo slautė enkavedistai. Deja, vakarėškiai ugniai pavaišinti rusai nebegalėję strasti sodybos, iš kur juos taip nesudėgialiai išprašė.

Dei įvykiu nenukentėjo niekas.

- 50 -

"ROVUS KELIU ŽENGIANT"

PRISIKELIMO apygardos MAIRONIO rinktinės vaivada išleido tris tomus partizaninių eilėraščių ir dainų - ROVUS KELIU ŽENGIANT. Pirmieji du tomai išleisti 1948 m., trečiasis - 1949 m. Atrodo, kad dar bus ir daugiau.

Leidinyje turi knygos formą. Viršelis puošnūs ir sudėtingos technikos. Paprastesnės, bet skoningos vinjetos /pirmame tome/. Bendrai, leidinio išorė daro gerą įspūdį.

Turinio atžvilgiu leidinyje gana įvairus. Či randame ir jau plačiai prigyjusių partizaninių dainų, ir visiškai naujų-negirdėtų dainų. Kai kurie eilėraščiai patinti iš ankstyvesnių pabašaus pobūdžio leidinių. Viso ROVUS KELIU ŽENGIANT talpina savyje net 319 eilėraščių bei dainų /pirmame tome - 164, antrame - 44, trečiame - 111/.

Tematikos atžvilgiu eilėraščiai suskirstyti į penkias dalis: TAVINI, ŽUVUSIAI PARTIZANŲ PARTIZANŲ, MOKINAI, BROLIŲ, SESŲ, KALINIAI, TREKINIAMS ir RAUDONINIAMS.

Vertinti rinkinio literatūrinio požiūriu netenka, nes, pagaliau, ir jo tikslas neliteratūrinis. Tačiau ROVUS KELIU ŽENGIANT, kaip dabartinės epochos tautos laisvės kovos sąjūdiu dvasios reiškėjas, vertė didžiulė. Atseities poetai nebegalės sukurti:

- Aš norėčiau prikelti bent vieną senelį;
 Iš kapykniškių
 Ir išgirsti nors vieną, bet gyvą, žodeliu
 Iš senovės laikų.

KOVOS KELIU ŽENGIANT bus jiems tuo gyvu žo-
 deliu, iš kurio jie galės pasisemti medžiagos
 savo kūrybai.

Nors ir nedidelio tiražo /vnt 50 egz./ ir
 nepretenduojantis į meną, KOVOS KELIU ŽENGIANT
 spėja susilaukti skaitytojuose pasisekimo.
 Trečiajame jo tome talpinamas net vieno skaity-
 tojų eilraščių KOVOS KELIU ŽENGIANT LEIDĖJAMS,
 kaip padėka už išleista rinkinį.

PRIS RYKANOČIO RŪPINTOJELIO redakcija, svei-
 kindama KOVOS KELIU ŽENGIANT pasirodymą, linki,
 kad grafas KAIRONIS vadovybės pavyzdys padėtin-
 tų ir kitų org. vienetų vadovybes.

-000-

PRIS RYKANOČIO RŪPINTOJELIO redakcija siūlo
 panašiuose leidiniuose stengtis, kur galima,
 pažymėti eilraščių bei dainų kilmą /autorius
 slaptavardį, rinkinį, iš kurio eilraščių pain-
 tas, ar nors org. vienetą ar apylinką, iš ku-
 rių spėjama eilraščių kilmą/ ir nors apytikrią
 jų sukūrimo datą.

-000-

NEPERIODINIS PRISIKĖLINO APYGARDŲ P IR ŪSN
 BIULSTENIS Nr 1 1949. 01.15.

Prisikėlimo Apygardos vadovybė gre-
 ta savo organo /prisikėlimo Ugnies/,
 skirtu platesniems visuomenės sluks-
 niams, nutarė leisti specialiai tik
 organizacijos nariams skiriamą biule-
 tenį.

/iš vedamojo/

Šis redakcijos pasisakymas pilnai parodo

- 32 -

biuletenio tikslą. Leidinyje keturi organiza-
cijos reikalai straipsniai ir kronika. Kiek
straipsnių parengime jaučiamas nuovirdumas
ir kruopštumas pasilintam darbui atlikti, tiek
kronika gražiai pavaizduoja mūsų kovos įsiki-
tojų-partizanų.

Is šio leidinio - viena išvada: rimta vado-
vybė rimtą ir dėmesį į organizacinius reikalus
kreipia.

PKIS RYMANČIO RŪPINTOJELIO redakcija, sa-
vo darbe bendrininkus su biuletenio išleidimu
sveikindama, linkėtų ir kitų org. vienetų va-
dovybėms P Ap vadovybės pavyzdžiu pasekti.

-000-

K R O N I K A

- Š. m. kovo 25 d. bolševikai visoje Lietuvo-
je pradėjo vykdyti masinius gyventojų trėmi-
mus. Vėliai truko apie mėnesį laiką. Daugelis
gyventojų, laiku pajutę, nuo išveikimo pasitrau-
kė.

-000-

P A R D Ė R A

UV Š a r ū n u i už suteiktą paramą nuo-
rašiniu popierium dėkojam.

Redakcija

-000-

- Laisingas tu, Jonai! Viena galva - ne-
reikėjo registruoti. O man! Beima privertė...
Dabar nors pasiusk!... - Užsiregistruos gu-
džiai partizanui.

- Kad aš dvi galvas turėčiau, tai irgi vie-
ną bandyčiau priregistruoti, - partizanai at-
sako.

/Kybų Lietuva, 1948 m pavasaris/

-000-

T U R I N Y S

SVEIKINIMAS LLKS TARYBOS PREZIDIUMUI	2
y t e n i s LIETUVIŠKOJI GOLGOTA	3
g l i s DAINA 7	6 7
y t e n i s MOTINAI	7 8
y t e n i s Motinos Dienos proga	8 9
g l i s x x /eilėraštis/	11 12
LLKS TIKSLAS	11 13
M e d e n i s MANO VADAS	22 24
g l i s LIETUVIŠKAJAI INTELIGENTIJAI	24 26
g l i s IR TAIP PASITAIKO	27 29
"KOVOS KELIU ŽENGIANT"	28 30
P Ā p B I U L E T E N I S Nr 1	29 31
K R Ū N I K A	30 32
P A D Ė K A	30 32

- o o o -